T083 TKL 1 (29) 1509 Luận Đại Trí Độ 10.Giải Thích Công Đức của Bồ Tát

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

10-GIAÛI THÍCH COÂNG ÑÖÙC CUÛA BOÀ-TAÙT

KINH: Ñeàu ñöôïc Ñaø-la-ni vaø caùc Tam muoäi, thöïc haønh Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc, ñaõ ñöôïc Ñaúng, Nhaãn LUAÄN: Hoûi: Vì sao laáy ba vieäc aáy maø laàn löôït taùn thaùn Ñaïi Boà- taùt? Ñaùp: Vì muoán neâu thaät coâng ñöùc cuûa caùc Boà-taùt, ñaùng taùn thaùn thì taùn thaùn, ñaùng tin thì tin; vì chuùng sanh khoâng theå tin ñöôïc phaùp thanh tònh saâu xa, neân laáy ba vieäc aáy taùn thaùn Boà-taùt. Laïi nöõa, tröôùc môùi noùi danh töï ñaïi Boà-taùt. Nay noùi vì ñöôïc Ñaø-la-ni, Tam muoäi vaø caùc coâng ñöùc Nhaãn v.v... neân goïi laø ñaïi Boà-taùt. Hoûi: Ñaõ bieát nghóa thöù lôùp, vaäy sao goïi laø Ñaø-la-ni? Theá naøo laø Ñaø- la-ni? Ñaùp: Ñaø-la-ni, Haùn vaên laø "Naêng trì" hoaëc "Naêng giaø". Naêng trì laø goàm caùc thieän phaùp, giöõ gìn khoâng tan khoâng maát. Ví nhö ñoà hoaøn haûo ñöïng nöôùc, nöôùc khoâng thaám chaûy, Naêng giaø laø ñoái vôùi taâm aùc baát thieän caên sanh, hay ngaên laøm cho khoâng sanh. Neáu muoán laøm toäi aùc, giöõ khoâng cho laøm, aáy goïi laø Ñaø-la-ni. Ñaø-la-ni aáy hoaëc töông öng vôùi taâm hoaëc khoâng töông öng vôùi taâm, hoaëc höõu laäu, hoaëc voâ laäu, voâ saéc, voâ ñoái, khoâng thaáy, moät trì, moät nhaäp, moät aám nhieáp (phaùp trì, phaùp nhaäp, haønh aám), chín trí trì (tröø taän trí), moät thöùc thöùc (moät yù thöùc). Trong phaùp A- tyø-ñaøm giaûng nghóa cuûa Ñaø-la-ni nhö vaäy. Laïi nöõa, vò Boà-taùt ñöôïc Ñaø-la-ni, thì ñoái vôùi heát thaûy phaùp ñaõ ñöôïc nghe, do nieäm löïc giöõ gìn khoâng maát. Laïi nöõa, phaùp Ñaø-la-ni aáy thöôøng ñuoåi theo Boà-taùt nhö beänh soát reùt caùch nhaät. Phaùp Ñaø-la-ni aáy khoâng rôøi Boà-taùt nhö bò quæ baùm. Phaùp Ñaø-la-ni aáy thöôøng thuaän theo Boà-taùt nhö luaät nghi thieän baát thieän. Phaùp Ñaø-la-ni aáy giöõ gìn Boà-taùt khoâng ñeå rôi xuoáng hoá Nhò-ñòa, nhö cha laønh thöông con, con saép rôi xuoáng hoá, giöõ laïi khoâng ñeå rôi. Laïi nöõa, Boà-taùt nhôø ñöôïc löïc Ñaø-la-ni maø heát thaûy Ma vöông, Ma

daân, Ma nhaân khoâng theå laøm lay ñoäng, khoâng theå phaù, khoâng theå hôn, nhö nuùi Tu-di, mieäng ngöôøi phaøm thoåi khoâng theå lay ñoäng. Hoûi: Phaùp Ñaø-la-ni aáy coù maáy thöù? Ñaùp: Phaùp Ñaø-la-ni aáy raát nhieàu. Coù Vaên trì Ñaø-la-ni. Ngöôøi ñöôïc Ñaø-la-ni naøy, heát thaûy caùc phaùp ngöõ ngoân, tai ñaõ ñöôïc nghe, ñeàu khoâng queân maát. Laïi coù Phaân bieät trí Ñaø-la-ni. Ngöôøi ñöôïc Ñaø-la-ni naøy, phaân bieät heát caùc chuùng sanh, caùc phaùp lôùn, nhoû, toát, xaáu nhö keä noùi: Caùc voi, ngöïa, vaøng Caây, ñaù, y phuïc, Nam nöõ vaø nöôùc, Caùc thöù baát ñoàng. Caùc vaät teân moät, Quyù tieän khaùc nhau, Ñöôïc Toång trì naøy, Phaân bieät ñöôïc heát. Laïi coù Nhaäp aâm thanh Ñaø-la-ni. Vò Boà taùt ñöôïc Ñaø-la-ni naøy, nghe heát ngöõ ngoân aâm thanh, khoâng möøng khoâng giaän. Neáu heát thaûy chuùng sanh traûi qua kieáp soá nhö caùt soâng Haèng, duøng lôøi aùc maéng nhieác, taâm Boà-taùt cuõng khoâng gheùt haän. Hoûi: Boà-taùt chöa saïch caùc laäu, laøm sao

coù theå nhaãn ñöôïc caùc ñieàu aùc ñoù traûi qua kieáp soá nhö caùt soâng Haèng? Ñaùp: Ñaõ noùi tröôùc kia raèng ñöôïc löïc Ñaø-la-ni naøy neân coù theå nhö theá. Laïi nöõa, vò Boà-taùt tuy chöa saïch heát laäu, song ñaïi trí lôïi caên, coù theå tö duy tröø khöû taâm saân haän, suy nghó raèng: “Neáu nhó caên khoâng ñeán beân tieáng, thì tieáng aùc dính vaøo ñaâu? Laïi nhö tieáng maéng, nghe lieàn bay qua, neáu khoâng phaân bieät, thì ai seõ giaän? Phaøm phu vì taâm chaáp tröôùc töï ngaõ, phaân bieät phaûi traùi môùi sanh saân haän. Laïi nöõa, neáu ngöôøi bieát ñöôïc raèng ngöõ ngoân vöøa sanh lieàn dieät, tröôùc sau khoâng cuøng thôøi, thì seõ khoâng saân haän. Cuõng bieát caùc phaùp, beân trong voâ chuû, ai maéng, ai saân? Hoaëc coù ngöôøi nghe tieáng laï cuûa ñòa phöông khaùc, ñaây baûo laø toát, kia baûo laø xaáu, toát xaáu khoâng nhaát ñònh, neân tuy bò maéng vaãn khoâng saân. Hoaëc coù ngöôøi bieát tieáng noùi laø voâ ñònh, thì khoâng giaän khoâng möøng. Nhö ngöôøi thaân aùi maø maéng, tuy maéng khoâng giaän, khoâng thaân aùi maø noùi lôøi döõ, nghe thì sanh giaän. Cuõng nhö khi ñi gaëp gioù möa thì vaøo nhaø hoaëc caàm duø, khi ñi gaëp ñaát coù gai thì mang giaøy deùp, laïnh quaù thì ñoát löûa, luùc noùng thì tìm nöôùc. Nhöõng hoaïn naïn nhö theá chæ ñi tìm caùch ngaên che chöù khoâng saân haän. Ñoái caùc vieäc hung aùc maéng chöûi cuõng nhö vaäy, chæ duøng töø bi ngaên döùt caùc aùc ñoù chöù khoâng

sanh taâm giaän. Laïi nöõa, Boà-taùt bieát caùc phaùp laø baát sanh, baát dieät, taùnh noù ñeàu khoâng, neáu gaëp ngöôøi saân haän maéng nhieác, hoaëc ñaùnh, hoaëc gieát, ñeàu nhö moäng, nhö bieán hoùa, thì coøn ai giaän, ai maéng? Laïi nöõa, neáu coù ngöôøi nhö chuùng sanh trong haèng haø sa kieáp, taùn thaùn, cuùng döôøng y, thöïc, ngoïa cuï, y döôïc, hoa höông, anh laïc, taâm cuûa vò Boà-taùt ñaéc nhaãn vaãn khoâng lay ñoäng, khoâng möøng khoâng ñaém. Hoûi: Ñaõ bieát caùc nhaân duyeân khieán caùc Boà-taùt khoâng saân haän, nhöng chöa bieát taïi sao khi thaät söï taùn thaùn coâng ñöùc maø vaãn khoâng vui möøng? Ñaùp: Bieát caùc thöù cuùng döôøng cung kính ñeàu laø voâ thöôøng, nay vì coù nhaân duyeân neân ñeán taùn thaùn cuùng döôøng, sau laïi coù nhaân duyeân khaùc thì laïi saân haän, hoaëc ñaùnh hoaëc gieát; vì theá neân ñöôïc taùn thaùn maø khoâng möøng. Laïi nöõa, do vì ta coù coâng ñöùc trí tueä neân ñeán taùn thaùn cuùng döôøng, ñoù laø taùn thaùn coâng ñöùc chöù ñaâu phaûi taùn thaùn ta; ta vì sao maø möøng? Laïi nöõa, ngöôøi aáy vì caàu quaû baùo neân ôû nôi ta taïo nhaân duyeân cuùng döôøng ta ñeå laøm coâng ñöùc, cuõng nhö ngöôøi vì gieo luùa maø töôùi taåm söûa sang, ñaát cuõng khoâng möøng. Laïi nöõa, neáu ngöôøi cuùng döôøng ta maø ta vui möøng thoï nhaän, thì phöôùc ta moûng ñi maø phöôùc ngöôøi kia cuõng ít cho neân khoâng möøng. Laïi nöõa, Boà-taùt quaùn heát thaûy phaùp nhö moäng, nhö tieáng vang vaäy coù ai khen, ai möøng? Ta chöa ñöôïc thoaùt khoûi ba coõi, caùc laäu chöa döùt saïch, chöa ñöôïc Phaät ñaïo, taïi sao ñöôïc taùn thaùn maø möøng? Neáu ñaùng möøng thì chæ coù moät mình Phaät. Vì sao? Vì ñaõ ñaày ñuû heát thaûy coâng ñöùc. Theá neân Boà-taùt khi ñöôïc taùn thaùn, cuùng döôøng, cung caáp, taâm khoâng sanh möøng. Caùc töôùng nhö theá goïi laø Nhaäp aâm thanh Ñaø-la-ni. Laïi coù Danh tòch dieät Ñaø-la-ni, Voâ bieân trieàn Ñaø-la-ni, Tuøy ñòa quaùn Ñaø-la-ni, Oai ñöùc Ñaø-la-ni, Hoa nghieâm Ñaø-la-ni, Tònh

aâm Ñaø-la- ni, Hö khoâng taïng Ñaø-la-ni, Haûi taïng Ñaø-la-ni, Phaân bieät chö phaùp ñòa Ñaø-la-ni, Minh chö phaùp nghóa Ñaø-la-ni. Löôïc noùi naêm traêm moân Ñaø-la-ni nhö vaäy. Neáu noùi roäng thôøi coù voâ löôïng. Do vaäy neân noùi caùc Boà taùt ñeàu ñöôïc Ñaø-la-ni. Caùc Tam muoäi laø ba Tam muoäi: Khoâng, Voâ taùc, Voâ töôùng. Coù ngöôøi noùi: "Quaùn naêm uaån voâ ngaõ, voâ ngaõ sôû; aáy goïi laø Khoâng. Truù ôû Khoâng tam muoäi aáy, khoâng vì ñôøi sau maø khôûi ba ñoäc, ñoù goïi laø Voâ taùc. Duyeân phaùp lìa möôøi töôùng laø naêm traàn, nam, nöõ, sanh, truï, dieät,

ñoù goïi laø Voâ töôùng". Coù ngöôøi noùi: "Truù trong tam muoäi aáy, thì bieát ñöôïc thaät töôùng cuûa taát caû phaùp laø taát caû khoâng, ñoù goïi laø Khoâng tam muoäi. Bieát Khoâng aáy roài khoâng laøm. Theá naøo laø khoâng laøm? Laø khoâng xem caùc phaùp hoaëc khoâng hoaëc baát khoâng, hoaëc coù hoaëc khoâng v.v... nhö baøi keä Phaät thuyeát trong kinh Phaùp Cuù: Thaáy coù thôøi sôï haõi, Thaáy khoâng cuõng sôï haõi, Cho neân khoâng tröôùc coù Vaø cuõng khoâng tröôùc khoâng. AÁy goïi laø Voâ taùc tam muoäi. Theá naøo laø Voâ töôùng tam muoäi? Heát thaûy phaùp khoâng coù töôùng, heát thaûy phaùp khoâng thoï, khoâng tröôùc, ñoù goïi laø Voâ töôùng tam muoäi, nhö keä noùi: Ngoân ngöõ ñaõ laëng, Taâm haønh cuõng dieät, Baát sinh baát dieät, Nhö töôùng Nieát-baøn. Laïi nöõa, möôøi taùm Khoâng, aáy goïi laø Khoâng tam muoäi. Trong caùc thöù höõu (sanh höõu, baûn höõu, töû höõu, trung höõu, nghieäp höõu) taâm khoâng caàu, aáy goïi laø Voâ taùc tam muoäi. Heát thaûy caùc phaùp töôùng phaù hoaïi, khoâng nhôù nghó, aáy goïi laø Voâ töôùng tam muoäi. Hoûi: Coù nhieàu thöù phaùp Thieàn ñònh, sao chæ noùi rieâng ba Tam muoäi naøy? Ñaùp: Vì ôû trong ba Tam muoäi aáy maø tö duy laø gaàn vôùi Nieát-baøn, khieán taâm ngöôøi khoâng cao khoâng haï, bình ñaúng baát ñoäng, caùc ñònh khaùc khoâng ñöôïc nhö vaäy; vì theá noùi rieâng ba Tam muoäi. Trong caùc ñònh khaùc hoaëc taâm aùi nhieàu, hoaëc maïn nhieàu, hoaëc kieán nhieàu, coøn trong ba Tam muoäi aáy coù nghóa thaät lôïi baäc nhaát, laø cöûa ngoõ ñöôïc Nieát-baøn; vì theá trong caùc phaùp Thieàn ñònh laáy ba phaùp ñònh aáy laøm ba cöûa giaûi thoaùt, cuõng goïi laø ba Tam muoäi. Ba Tam muoäi aáy thaät laø Tam muoäi, caùc ñònh khaùc cuõng ñöôïc goïi laø ñònh. Laïi nöõa, tröø Boán thieàn caên baûn, töø Vò ñaùo ñòa trôû leân cho ñeán Höõu ñænh goïi laø Ñònh, cuõng goïi laø Tam muoäi, chaúng phaûi laø Thieàn. Boán thieàn cuõng goïi laø Ñònh, cuõng goïi laø Thieàn, cuõng goïi laø Tam muoäi. Caùc ñònh khaùc cuõng goïi laø Ñònh, cuõng goïi laø Tam muoäi. Nhö caùc phaùp ñònh: Boán Voâ löôïng taâm, Boán Bieän taøi, saùu Thaàn thoâng, taùm Boäi xaû, taùm Thaéng xöù, chín Thöù ñeä ñònh, möôøi Nhaát thieát xöù v.v... Laïi coù ngöôøi noùi: "Heát thaûy phaùp Tam muoäi coù ba möôi hai thöù,

coù ngöôøi noùi saùu möôi laêm thöù, coù ngöôøi noùi naêm traêm thöù. Vì phaùp Ñaïi thöøa raát lôùn neân coù voâ löôïng Tam muoäi, laø: Tam muoäi Bieán phaùp taùnh trang nghieâm, Tam muoäi naêng chieáu taát caû phaùp trong ba ñôøi, Tam muoäi Khoâng phaân bieät bieát quaùn cuøng taän phaùp taùnh, Tam muoäi Vaøo Phaät phaùp khoâng ñaùy, Tam muoäi Nhö hö khoâng chieáu voâ taän voâ bieân, Tam muoäi Quaùn haïnh löïc cuûa Nhö lai, Tam muoäi Phaät voâ uùy trang nghieâm löïc

taàn thaân, Tam muoäi Xoay chöùa muoân phaùp taùnh, Tam muoäi Maët traêng choùng hieän khaép heát thaûy theá giôùi khoâng ngaên ngaïi, Tam muoäi Phaùp vaân aùnh saùng trang nghieâm cuøng khaép... Boà-taùt ñöôïc voâ löôïng tam muoäi nhö theá. Laïi nöõa, trong phaåm Ma-ha dieãn cuûa Kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, löôïc noùi thì coù moät traêm leû taùm Tam muoäi. Ñaàu tieân goïi laø Tam muoäi Thuû laêng nghieâm, cho ñeán Tam muoäi Hö khoâng khoâng tröôùc khoâng nhieãm. Roäng noùi thì coù voâ löôïng Tam muoäi. Vì vaäy neân noùi caùc Boà-taùt ñöôïc caùc Tam muoäi, thöïc haønh Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc. Hoûi: Tröôùc noùi Boà-taùt ñöôïc caùc Tam muoäi, côù sao nay laïi noùi thöïc haønh Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc? Ñaùp: Tröôùc noùi teân Tam muoäi, chöa noùi töôùng Tam muoäi, nay muoán noùi töôùng cho neân noùi thöïc haønh Khoâng, Voâ taùc, Voâ töôùng. Neáu coù ngöôøi thöïc haønh Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc; ñoù goïi laø ñöôïc Thaät töôùng tam muoäi, nhö keä noùi: Neáu giöõ giôùi thanh tònh, Goïi thaät laø Tyø-kheo, Neáu coù theå quaùn Khoâng, Goïi laø thaät Tam muoäi. Neáu coù theå tinh taán, Goïi laø ngöôøi haønh ñaïo. Neáu coù ñöôïc Nieát-baøn, AÁy goïi laø thaät vui. KINH: "Ñaõ ñöôïc Ñaúng, Nhaãn" Hoûi: Theá naøo laø Ñaúng? Theá naøo laø Nhaãn? Ñaùp: Coù hai thöù Ñaúng laø Chuùng sanh ñaúng, Phaùp ñaúng. Nhaãn cuõng coù hai thöù laø Chuùng sanh nhaãn, Phaùp nhaãn. Theá naøo laø Chuùng sanh ñaúng? Ñoái vôùi taát caû chuùng sanh, taâm bình ñaúng, nieäm bình ñaúng, aùi bình ñaúng, lôïi bình ñaúng, ñoù goïi laø Chuùng sanh ñaúng. Hoûi: Töø bi löïc ñoái vôùi heát thaûy chuùng sanh neân nieäm bình ñaúng, khoâng neân quaùn bình ñaúng. Vì sao? Vì Boà-taùt haønh thaät ñaïo, khoâng ñieân ñaûo, ñuùng nhö phaùp töôùng. Vì sao maø ñoái vôùi ngöôøi thieän, ngöôøi baát

thieän, ngöôøi lôùn, ngöôøi nhoû vaø suùc sanh, maø laïi xem moät möïc bình ñaúng? Trong ngöôøi baát thieän, thaät coù töôùng baát thieän; trong ngöôøi thieän, thaät coù töôùng thieän? Ngöôøi lôùn, ngöôøi nhoû, ngöôøi vaø suùc sanh cuõng nhö vaäy. Nhö töôùng traâu ôû nôi traâu, töôùng ngöïa ôû nôi ngöïa, töôùng traâu khoâng ôû trong töôùng ngöïa, töôùng ngöïa khoâng ôû trong töôùng traâu, vì ngöïa khoâng laøm traâu. Chuùng sanh moãi moãi coù töôùng rieâng, laøm sao moät möïc quaùn xem laø bình ñaúng maø khoâng rôi vaøo ñieân ñaûo? Ñaùp: Neáu töôùng thieän, töôùng baát thieän laø coù thaät, thì Boà-taùt phaûi rôi vaøo ñieân ñaûo. Vì sao? Vì phaù hoaïi phaùp töôùng, nhöng vì caùc phaùp chaúng phaûi thaät töôùng thieän, chaúng phaûi thaät töôùng baát thieän, chaúng phaûi töôùng nhieàu, chaúng phaûi töôùng ít, chaúng phaûi ngöôøi, chaúng phaûi suùc sanh, chaúng phaûi moät, chaúng phaûi khaùc; vì leõ aáy, oâng vaán naïn khoâng ñuùng, nhö keä thuyeát veà caùc phaùp töôùng: Baát sanh baát dieät. Baát ñoaïn baát thöôøng, Baát nhaát baát dò, Baát khöù baát lai. Phaùp nhaân duyeân sanh, Döùt caùc hyù luaän, Phaät thuyeát nhö vaäy, Toâi kính leã Ngaøi. Laïi nöõa, ñoái vôùi heát thaûy chuùng sanh, khoâng chaáp tröôùc caùc thöù töôùng, töôùng chuùng sanh, töôùng khoâng, moät möïc bình ñaúng khoâng khaùc. Quaùn nhö vaäy, aáy goïi laø Chuùng sanh ñaúng. Neáu ngöôøi ôû trong ñoù taâm bình ñaúng khoâng ngaên ngaïi, thaúng vaøo khoâng lui, aáy goïi laø ñaúng, nhaãn. Boà-taùt ñöôïc ñaúng, nhaãn thì ñoái vôùi heát thaûy chuùng sanh, khoâng giaän, khoâng naõo haïi, nhö meï laønh thöông con, nhö keä noùi: Quaùn tieáng nhö

aâm vang, Thaân haønh nhö boùng (trong) göông, Ngöôøi quaùn ñöôïc nhö theá, Laøm sao maø khoâng nhaãn?. Ñoù goïi laø Chuùng sanh ñaúng, nhaãn. Theá naøo goïi laø Phaùp ñaúng, nhaãn? Phaùp thieän, phaùp baát thieän, höõu laäu, voâ laäu, höõu vi, voâ vi v.v... ñoái vôùi caùc phaùp nhö vaäy maø vaøo baát nhò phaùp moân, vaøo thaät phaùp töôùng moân, vaøo nhö vaäy roài, ôû trong ñoù, khi thaâm nhaäp thaät töôùng caùc phaùp, taâm nhaãn maø tröïc nhaäp, khoâng traùnh, khoâng ngaïi, theá ñoù goïi laø Phaùp ñaúng, nhaãn, nhö keä noùi: Chö phaùp baát sanh, dieät,

Phi baát sanh baát dieät. Cuõng phi baát sanh dieät, Phi phi baát sanh dieät. Ñaõ ñöôïc giaûi thoaùt (lìa khoûi taø kieán goïi laø giaûi thoaùt), khoâng, phi khoâng (khoâng thuû nôi khoâng neân goïi laø phi khoâng) v.v... thaûy ñeàu xaû boû, dieät caùc hyù luaän, ñöôøng ngoân ngöõ döùt, thaâm nhaäp Phaät phaùp, taâm thoâng suoát khoâng ngaïi, baát ñoäng baát thoái, goïi laø Voâ sanh nhaãn. Ñoù laø cöûa ban ñaàu hoã trôï Phaät phaùp, vì vaäy noùi "Ñaõ ñöôïc ñaúng, nhaãn". KINH: Ñöôïc voâ ngaïi Ñaø-la-ni. LUAÄN: Hoûi: Tröôùc ñaõ noùi caùc Boà-taùt ñöôïc Ñaø-la-ni. Nay vì sao laïi noùi ñöôïc Voâ ngaïi Ñaø-la-ni? Ñaùp: Vì Voâ ngaïi Ñaø-la-ni laø toái ñaïi. Nhö trong taát caû Tam muoäi, Tam muoäi vöông Tam muoäi laø toái ñaïi; nhö vua trong loaøi ngöôøi, nhö voâ ngaïi giaûi thoaùt trong caùc giaûi thoaùt. Nhö vaäy trong taát caû Ñaø-la-ni, Voâ ngaïi Ñaø-la-ni laø lôùn, cho neân noùi laïi. Laïi nöõa, tröôùc noùi caùc Boà-taùt ñaõ ñöôïc Ñaø-la-ni, khoâng bieát ñoù laø Ñaø- la-ni gì? Coù tieåu Ñaø-la-ni nhö cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông, tieân nhaân v.v... coù ñöôïc. Coù Vaên trì Ñaø-la-ni, Phaân bieät chuùng sanh Ñaø-la-ni, Quy maïng cöùu hoä baát xaû Ñaø-la-ni... Caùc tieåu Ñaø-la-ni nhö vaäy, caùc ngöôøi khaùc cuõng coù ñöôïc. Coøn Voâ ngaïi Ñaø-la-ni aáy, haøng ngoaïi ñaïo, Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, taân hoïc Boà-taùt ñeàu khoâng coù ñöôïc. Chæ caùc Boà-taùt ñuû voâ löôïng phöôùc ñöùc, trí tueä, ñaïi löïc laø coù Ñaø-la-ni aáy, cho neân noùi rieâng. Laïi nöõa, haøng Boà-taùt aáy, töï lôïi ñaõ ñaày ñuû, chæ muoán lôïi tha, thuyeát phaùp giaùo hoùa voâ taän, taát laáy Voâ ngaïi Ñaø-la-ni laøm caên baûn; vì theá, caùc Boà-taùt thöôøng thöïc haønh Voâ ngaïi Ñaø-la-ni. KINH: Ñeàu ñöôïc nguõ thoâng. LUAÄN: Nhö yù, Thieân nhaõn, Thieân nhó, Tha taâm trí, töï bieát tuùc maïng. - Theá naøo laø Nhö yù thoâng (Riddhi)? Nhö yù thoâng coù ba thöù laø: Naêng ñaùo, Chuyeån bieán vaø Thaùnh nhö yù. Naêng ñaùo coù boán thöù: 1- Thaân coù theå bay ñi nhö chim, khoâng ngaïi. 2- Dôøi xa laïi gaàn, khoâng ñi qua maø ñeán. 3- Laën ôû ñaây hieän ôû kia. 4- Trong moät khoaûnh khaéc coù theå ñeán ñöôïc. Chuyeån bieán laø lôùn bieán laøm nhoû, nhoû bieán laøm lôùn; moät bieán thaønh nhieàu, nhieàu bieán thaønh moät, coù theå chuyeån bieán moïi vaät. Haøng ngoaïi ñaïo chuyeån bieán khoâng laâu quaù baûy ngaøy, chö Phaät vaø ñeä töû chuyeån bieán töï taïi, khoâng coù laâu mau.

Thaùnh nhö yù laø, ñoái vôùi vaät baát khaû aùi baát tònh cuûa saùu traàn beân ngoaøi, coù theå quaùn laøm cho noù tònh, vaät khaû aùi thanh tònh, coù theå quaùn laøm cho noù baát tònh. Thaùnh nhö yù aáy, chæ coù Phaät môùi coù ñöôïc. Nhö yù thoâng aáy, töø trong boán Nhö yù tuùc maø ra. Nhö yù tuùc thoâng v.v... aáy, vì duyeân theo saéc, thöù lôùp phaùt sanh, neân khoâng theå coù ñöôïc trong cuøng moät luùc. - Theá naøo laø Thieân nhaõn thoâng? Vôùi maét ñöôïc saéc thanh tònh cuûa

boán ñaïi Saéc giôùi taïo neân, aáy goïi laø Thieân nhaõn thaáy ñöôïc chuùng sanh vaø caùc vaät trong luïc ñaïo ôû caû töï ñòa vaø hai ñòa; caùc saéc hoaëc gaàn hoaëc xa, hoaëc thoâ hoaëc teá, ñeàu coù theå soi thaáy. Thieân nhaõn aáy coù hai thöù: 1- Do quaû baùo maø ñöôïc. 2- Do tu maø ñöôïc. Trong nguõ thoâng aáy, Thieân nhaõn thoâng do tu maø ñöôïc, khoâng phaûi do quaû baùo ñöôïc. Vì sao? Vì thöôøng nhôù nghó caùc thöù aùnh saùng quang- minh maø ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Caùc haøng Boà-taùt aáy vì ñöôïc löïc voâ sanh phaùp nhaãn neân khoâng thuoäc trong saùu ñaïo, nhöng chæ vì giaùo hoaù chuùng sanh maø duøng Phaùp thaân hieän ra trong möôøi phöông ba coõi; coøn caùc Boà- taùt chöa chöùng Phaùp thaân thì Thieân nhaõn do tu ñaéc hoaëc do baùo ñaéc. Hoûi: Coâng ñöùc cuûa caùc Boà-taùt aáy hôn A-la-haùn, Bích-chi Phaät; vaäy côù sao laïi taùn thaùn Thieân nhaõn laø thöù coâng ñöùc nhoû maø phaøm phu cuõng coù chöù khoâng taùn thaùn Tueä nhaõn, Phaùp nhaõn, Phaät nhaõn cuûa caùc Boà-taùt? Ñaùp: Coù ba loaïi thieân: 1- Giaû hieäu thieân 2- Sanh thieân 3- Thanh tònh thieân. Chuyeån luaân Thaùnh vöông, caùc ñaïi vöông khaùc v.v... aáy laø Giaû hieäu thieân. Töø Trôøi Töù thieân vöông, cho ñeán Trôøi Höõu Ñænh, ñoù laø Sanh thieân. Chö Phaät vaø phaùp thaân Boà-taùt, Bích-chi Phaät, A-la-haùn, ñoù laø Thanh tònh thieân. Thanh tònh thieân aáy, tu ñöôïc thieân nhaõn, aáy goïi laø Thieân nhaõn thoâng. Thieân nhaõn thanh tònh cuûa phaùp thaân Boà-taùt, heát thaûy ly duïc, haøng phaøm phu nguõ thoâng khoâng theå coù ñöôïc, Thanh-vaên vaø Bích-chi Phaät cuõng khoâng coù ñöôïc. Vì sao? Vì tieåu A-la-haùn, tieåu duïng taâm thì thaáy ñöôïc moät ngaøn theá giôùi, ñaïi duïng taâm thì thaáy ñöôïc hai ngaøn theá giôùi. Ñaïi A-la-haùn tieåu duïng taâm thì thaáy hai ngaøn theá giôùi, ñaïi duïng taâm thì thaáy ba ngaøn Ñaïi thieân theá giôùi, Bích-chi Phaät cuõng vaäy, goïi laø Thieân nhaõn thoâng. - Theá naøo laø Thieân nhó thoâng? Vôùi tai ñöôïc saéc thanh tònh cuûa töù ñaïi coõi Saéc taïo neân, nghe ñöôïc heát thaûy tieáng, tieáng trôøi, tieáng ngöôøi, tieáng cuûa ba aùc ñaïo. Theá naøo laø ñöôïc Thieân nhó thoâng do tu ñaéc? Vì thöôøng öùc

nieäm caùc thöù tieáng, goïi laø Thieân nhó thoâng. - Theá naøo laø bieát Tuùc maïng thoâng? Thöôøng öùc nieäm vieäc cuûa mình traûi qua ngaøy, thaùng, naêm ñeán luùc ôû trong thai, cho ñeán trong ñôøi quaù khöù, moät ñôøi, möôøi ñôøi, traêm ñôøi, ngaøn vaïn öùc ñôøi, cho ñeán baäc ñaïi A-lahaùn, Bích-chi Phaät bieát taùm ñaïi vaïn kieáp, caùc ñaïi Boà-taùt vaø Phaät bieát voâ löôïng kieáp, goïi laø Thaàn thoâng bieát tuùc maïng. - Theá naøo laø Thaàn thoâng bieát tha taâm? Bieát tha taâm hoaëc coù oâ caáu, hoaëc khoâng oâ caáu, khi töï quaùn taâm sanh, truï, dieät, thöôøng öùc nieäm cho neân ñöôïc Tha taâm thoâng. Laïi nöõa, quaùn töôùng möøng, töôùng giaän, töôùng sôï, töôùng haõi cuûa ngöôøi khaùc. Thaáy töôùng aáy roài, vaäy sau bieát taâm. AÁy laø cöûa ban ñaàu cuûa Tha taâm trí. Ñoù laø löôïc noùi Nguõ thoâng. KINH: Noùi ra aét tín thoï. LUAÄN: Trôøi, Ngöôøi, Roàng, A-tu-la v.v... vaø taát caû ñaïi nhaân, ñeàu tín thoï lôøi kia, aáy laø quaû baùo cuûa khoâng noùi theâu deät. Caùc ngöôøi bò quaû baùo noùi theâu deät, tuy coù noùi thöïc maø moïi ngöôøi ñeàu khoâng tín thoï, nhö keä noùi: Bò ñoïa trong ngaï quyû, Löûa chaùy töø mieäng ra, Boán höôùng phaùt tieáng lôùn, Laø baùo cuûa loãi mieäng. Tuy coù nhieàu hieåu

bieát, Thuyeát phaùp giöõa ñaïi chuùng, Vì nghieäp khoâng thaønh tín, Neân khoâng ai tín thoï. Neáu muoán roäng ña vaên, Ñöôïc moïi ngöôøi tín thoï, Cho neân haõy chí thaønh, Khoâng neân noùi theâu deät. KINH: Khoâng coøn bieáng nhaùc. LUAÄN: Bieáng nhaùc phaù hoûng taøi lôïi, phuùc lôïi cuûa ngöôøi taïi gia, phaù hoûng caùi vui sanh Thieân vaø vui Nieát-baøn cuûa ngöôøi xuaát gia. Thanh danh cuûa taïi gia xuaát gia ñeàu bò dieät. Loãi boán giaëc lôùn khoâng gì hôn bieáng nhaùc, nhö keä noùi: Bieáng nhaùc maát thieän taâm, Si aùm phaù trí minh, Dieäu nguyeän ñeàu bò dieät,

Nghieäp lôùn cuõng seõ maát".

Vì vaäy neân noùi "Khoâng coøn bieáng nhaùc

KINH: Ñaõ boû lôïi döôõng vaø tieáng taêm.

LUAÄN: Söï lôïi döôõng aáy nhö giaëc, phaù hoaïi goác reã coâng ñöùc. Ví nhö trôøi möa ñaù laøm toån haïi nguõ coác. Lôïi döôõng tieáng taêm cuõng nhö theá, phaù hoaïi luùa coâng ñöùc, khoâng taêng tröôûng ñöôïc. Nhö Phaät noùi ví duï: Thí nhö sôïi giaây baèng loâng troùi buoäc ngöôøi laøm cho ñöùt da gaõy xöông, ngöôøi tham lôïi döôõng laøm ñöùt maát goác reã coâng ñöùc cuõng nhö theá, nhö keä noùi:

Ñöôïc vaøo röøng Chieân-ñaøn,
Maø chæ nhaët laáy laù,
Ñaõ vaøo nuùi baûy baùu,
Maø laïi laáy thuûy tinh.
Coù ngöôøi vaøo Phaät phaùp,
Khoâng caàu vui Nieát-baøn,
Laïi caàu lôïi cuùng döôøng,
Haïng aáy laø töï doái.
Theá neân ñeä töû Phaät,
Muoán ñöôïc vò cam loà,
Haõy vöùt boû taïp ñoäc,
Caàn caàu vui Nieát-baøn.
Ví nhö möa ñaù döõ,
Laøm hö haïi nguõ coác,
Neáu ñaém lôïi cuùng döôøng,
Phaù taøm quyù, ñaàu ñaø (Dhuøta).
Ñôøi naøy maát thieän caên,
Ñôøi sau ñoïa ñòa nguïc,
Nhö Ñeà-baø-ñaït-ña,
Vì lôïi döôõng töï ñoïa.

Vì theá neân noùi "Ñaõ boû lôïi döôõng vaø tieáng taêm".

KINH: Thuyeát phaùp maø khoâng mong caàu.

LUAÄN: Taâm ñaïi töø thöông xoùt, vì chuùng thuyeát phaùp, khoâng vì côm aùo tieáng taêm, theá löïc maø thuyeát, maø vì ñaïi töø bi, vì taâm thanh tònh, vì ñöôïc Voâ sanh phaùp nhaãn, nhö keä noùi:

Ña vaên, bieän tueä, noùi naêng hay,
Thuyeát phaùp eâm ñeïp chuyeån loøng ngöôøi.
Töï khoâng nhö phaùp, haïnh baát chaùnh,
Thí nhö maây saám maø khoâng möa.
Baùc hoïc, ña vaên coù trí tueä,
Ngoïng mieäng vuïng lôøi khoâng kheùo leùo, Khoâng theå hieån baøy taïng Phaùp baûo, Ví nhö khoâng saám maø möa nhoû. Khoâng roäng hoïc vaán, khoâng trí tueä, Khoâng thuyeát phaùp ñöôïc, khoâng haønh toát, Phaùp sö teä aáy, khoâng taøm quyù, Ví nhö maây ít, khoâng saám möa. Ña vaên, quaûng trí, noùi naêng hay, Kheùo noùi caùc phaùp chuyeån loøng ngöôøi, Haønh phaùp, taâm chaùnh khoâng sôï seät, Nhö maây saám lôùn ñoå möa to Ñaïi töôùng cuûa phaùp caàm göông phaùp, Chieáu saùng Phaät phaùp, kho trí tueä, Trì tuïng giaûng roäng, rung linh phaùp, Nhö thuyeàn giöõa bieån vöôït heát thaûy. Cuõng nhö ong chuùa nhoùm caùc vò, Thuyeát nhö lôøi Phaät, theo yù Phaät, Giuùp Phaät saùng phaùp, ñoä chuùng sanh, Phaùp sö nhö theá thaät khoù gaëp. KINH: Qua ñeán bôø thaäm thaâm Phaùp nhaãn. LUAÄN: Theá naøo laø Phaùp thaäm thaâm? Möôøi hai nhaân duyeân, aáy laø Phaùp thaäm thaâm. Nhö Phaät baûo A-nan: “Phaùp möôøi hai nhaân duyeân aáy raát saâu, khoù hieåu, khoù bieát”. Laïi nöõa, lìa haún saùu möôi hai löôùi taø kieán do nöông ñôøi quaù khöù, vò lai phaùt sanh, aáy laø Phaùp thaäm thaâm. Nhö Phaät baûo Tyø-kheo: “Keû phaøm phu voâ vaên, neáu muoán taùn thaùn Phaät, ñieàu hoï taùn thaùn raát ít, ñoù laø hoaëc taùn thaùn veà giôùi thanh tònh, hoaëc taùn thaùn söï xa lìa caùc duïc. Neáu taùn thaùn ñöôïc Phaùp thaäm thaâm khoù hieåu khoù bieát aáy môùi thaät laø taùn thaùn Phaät”. Ñieàu naøy trong kinh Phaïm Voõng coù noùi roäng. Laïi nöõa, ba moân giaûi thoaùt, aáy goïi laø Phaùp thaäm thaâm. Nhö trong Kinh Phaät thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät, haøng chö thieân taùn thaùn raèng: “Theá Toân! Phaùp aáy thaäm thaâm!”. Phaät noùi: “ Phaùp thaäm thaâm! chính Khoâng laø nghóa aáy. Voâ taùc, Voâ töôùng laø nghóa aáy”. Laïi nöõa, hieåu roõ töôùng heát thaûy phaùp laø chaân thaät, khoâng theå phaù, khoâng theå ñoäng; aáy laø Phaùp thaäm thaâm. Laïi nöõa, trí löïc tröø taâm töôûng beân trong, chæ ñònh taâm truù ôû trong thaät töôùng thanh tònh cuûa caùc phaùp, cuõng nhö khi khí noùng höng thònh, chaúng phaûi maøu vaøng maø thaáy maøu vaøng, ñoù laø do taâm töôûng trí löïc, ñoái vôùi

caùc phaùp thaáy thay ñoåi, aáy laø phaùp noâng caïn. Ví nhö ngöôøi coù maét trong saùng, khi khoâng coù khí noùng thì ñuùng nhö thöïc thaáy maøu vaøng laø maøu vaøng. Cuõng vaäy, trí löïc tröø taâm töôûng ôû beân trong, ñöôïc tueä nhaõn thanh tònh thaáy thaät töôùng cuûa caùc phaùp, nhö thuûy tinh thaät, ñeå vaøo nôi vaät coù maøu vaøng thì tuøy theo ñoù maø thaønh maøu vaøng; maøu xanh, ñoû, traéng ñeàu tuøy theo maø bieán ñoåi. Taâm cuõng nhö theá, haïng phaøm phu do taâm töôûng trí löïc beân trong maø thaáy caùc phaùp vôùi dò töôùng. Quaùn thaät töôùng cuûa caùc phaùp laø phi khoâng, phi baát khoâng, baát höõu, phi baát höõu. Trong phaùp aáy thaâm nhaäp khoâng lay chuyeån, khoâng ngaên ngaïi; aáy goïi laø “Qua ñeán bôø thaäm thaâm phaùp nhaãn”. “Qua ñeán” nghóa laø ñöôïc thaäm thaâm phaùp. Ñöôïc ñaày ñuû, khoâng ngaên ngaïi, ñöôïc qua bôø beân kia, aáy goïi laø qua ñeán bôø

(ñoä). KINH: Ñöôïc söùc voâ uùy. LUAÄN: Caùc Boà-taùt thaønh töïu Boán löïc voâ sôû uùy. Hoûi: Nhö Boà-taùt vieäc phaûi laøm chöa laøm xong, chöa ñöôïc Nhaát thieát trí, vì sao noùi laø "Ñöôïc boán voâ sôû uùy"? Ñaùp: Voâ sôû uùy coù hai thöù: Boà-taùt voâ sôû uùy vaø Phaät voâ sôû uùy. Caùc Boà-taùt aáy tuy chöa ñöôïc Phaät voâ sôû uùy nhöng ñöôïc Boà-taùt voâ sôû uùy, cho neân goïi laø "Ñöôïc Voâ sôû uùy". Hoûi: Nhöõng gì laø boán Voâ sôû uùy cuûa Boà-taùt? Ñaùp: 1- Do giöõ gìn ñöôïc taát caû phaùp ñaõ ñöôïc nghe, do ñöôïc caùc Ñaø- la-ni, do thöôøng ghi nhôù khoâng queân, neân ôû trong chuùng thuyeát phaùp maø khoâng sôï seät. 2- Do bieát nhaân duyeân yù duïc giaûi thoaùt cuûa heát thaûy chuùng sanh, lôïi caên ñoän caên, roài tuøy theo choã thích hôïp maø thuyeát phaùp, neân Boà-taùt ôû giöõa ñaïi chuùng thuyeát maø khoâng sôï seät. 3- Khoâng thaáy coù ai töø phöông Ñoâng, Nam, Taây, Baéc, boán goùc, treân döôùi ñeán naïn vaán laøm cho khoâng theå ñuùng nhö phaùp maø giaûi ñaùp; vì khoâng thaáy moät chuùt ít töôùng nhö vaäy, neân ôû giöõa ñaïi chuùng thuyeát phaùp maø khoâng sôï seät. 4- Heát thaûy chuùng sanh laéng nghe laõnh thoï hay vaán naïn, tuøy yù ñuùng nhö phaùp maø giaûi ñaùp, kheùo ñoaïn tröø moái nghi cho heát thaûy chuùng sanh, neân Boà-taùt ôû giöõa ñaïi chuùng thuyeát phaùp maø khoâng sôï seät. KINH: Vöôït qua caùc Ma söï. LUAÄN: Ma coù boán thöù: 1- Phieàn naõo ma, 2- AÁm ma, 3- Töû ma, 4- Tha-hoùa-töï-taïi-thieân-töû ma. Caùc Boà-taùt aáy do ñöôïc Boà-taùt ñaïo neân phaù Phieàn naõo ma. Do ñöôïc phaùp taùnh thaân neân phaù AÁm ma. Do ñöôïc ñaïo, ñöôïc phaùp taùnh thaân neân phaù Töû ma. Do thöôøng nhaát taâm, do taâm khoâng dính moät nôi naøo, do vaøo baát ñoäng tam muoäi, neân phaù Tha-hoùa-töï-taïi- thieân-töû ma; vì theá neân noùi: "Vöôït qua caùc Ma söï".

Laïi nöõa, trong phaåm Giaùc Ma cuûa kinh Baùt-nhaõ aáy, Phaät töï noùi ñeán Ma nghieäp, Ma söï. Ma nghieäp, Ma söï aáy ñeàu ñaõ vöôït qua, neân goïi laø "Ñaõ vöôït qua Ma söï".

Laïi nöõa, tröø thaät töôùng cuûa caùc phaùp, taát caû phaùp taøn dö ñeàu laø Ma. Nhö caùc phieàn naõo, kieát söû, duïc, phöôïc, thuû, trieàn, aám, giôùi, nhaäp, Ma vöông, Ma daân, Ma nhaân, nhöõng ñieàu nhö vaäy ñeàu goïi laø Ma.

Hoûi: Choã naøo noùi caùc kieát söû, duïc, phöôïc v.v... ñeàu goïi laø Ma?

Ñaùp: Trong kinh Taïp taïng, Phaät noùi keä vôùi Ma vöông raèng:

Duïc, ñaïo quaân ñaàu cuûa ngöôi,
Öu saàu, ñaïo quaân thöù hai,
Ñoùi khaùt, ñaïo quaân thöù ba,
AÙi laø ñaïo quaân thöù tö.
Ñaïo quaân thöù naêm, ham nguû,
Sôï haõi, ñaïo quaân thöù saùu,
Nghi, ñaïo quaân thöù baûy,
Ngaäm ñoäc, ñaïo quaân thöù taùm,
Ñaïo quaân thöù chín, lôïi döôõng
Vaø ñaém tröôùc danh hö voïng,

Ñaïo quaân thöù möôøi, töï cao,
Khinh maïn ñoái vôùi ngöôøi khaùc.
Ñaùm quaân cuûa ngöôi nhö vaäy,
Moïi ngöôøi ôû trong theá gian
Vaø heát thaûy haøng chö Thieân,
Khoâng moät ai coù theå phaù.
Ta duøng muõi teân trí tueä,
Luùc tu thieàn ñònh trí tueä,
Deïp phaù ma quaân caùc ngöôi,
Nhö bình ñaát chìm trong nöôùc.
Nhaát taâm tu haønh trí tueä,
Cöùu ñoä heát thaûy chuùng sanh,
Ñeä töû cuûa ta tinh taán,
Thöôøng nieäm tu haønh trí tueä.
Tuøy thuaän haønh ñuùng nhö phaùp,
Chaéc chaén ñöôïc ñeán Nieát-baøn,
Maëc duø ngöôi khoâng muoán buoâng,
Ta ñeán choã ngöôi khoâng ñeán.
Ma vöông nghe nhö theá roài,
Öu saàu maø boû ñi.
Ñoà ñaûng cuûa Ma aùi aáy, Cuõng bieán maát khoâng hieän nöõa. AÁy goïi laø Ma kieát söû. Hoûi: Naêm uaån, Möôøi taùm giôùi, Möôøi hai xöù, choã naøo noùi laø Ma? Ñaùp: Khi ôû trong nuùi Maïc-caâu-la, Phaät daïy ñeä töû La-ñaø: “Saéc uaån laø Ma. Thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø Ma”. Laïi nöõa, neáu muoán laøm thaân coù saéc trong vò lai, aáy laø choã ñoäng; neáu muoán laøm thaân khoâng saéc aáy cuõng laø choã ñoäng; neáu muoán laøm thaân coù töôûng, khoâng töôûng, chaúng phaûi coù töôûng, chaúng phaûi khoâng töôûng, aáy laø taát caû choã ñoäng. Ñoäng laø bò Ma troùi buoäc, khoâng ñoäng thôøi khoâng bò troùi buoäc, töø choã aùc ñöôïc giaûi thoaùt. Trong ñaây noùi uaån, giôùi, nhaäp laø Ma, coøn Töï-taïi-thieân-töû Ma, Ma daân, Ma nhaân, töùc laø Ma thôøi khoâng caàn phaûi noùi. Hoûi: Sao goïi laø Ma? Ñaùp: Ñoaït maát tueä maïng, phaù hoaïi ñaïo phaùp coâng ñöùc thieän caên; aáy goïi laø Ma. Boïn ngöôøi ngoaïi ñaïo cuõng noùi raèng, ñoù laø chuùa duïc, cuõng laø muõi teân hoïa, cuõng goïi laø naêm muõi teân (nguõ duïc), phaù hoûng caùc vieäc thieän. Trong Phaät phaùp goïi laø Ma-la. Nghieäp aáy, söï aáy, goïi laø Ma söï. Ma söï cuûa nhöõng gì? Nhö trong phaåm Giaùc Ma noùi roõ. Laïi nöõa, nhaân duyeân cuûa kieát söû laøm cho loaøi ngöôøi xoay chuyeån trong theá gian thoï khoå vui, cuõng laø nhaân duyeân cuûa Ma vöông löïc. Ma aáy laø oaùn thuø cuûa chö Phaät, laø giaëc cuûa Thaùnh nhaân, phaù hoaïi heát thaûy söï nghieäp cuûa nhöõng ngöôøi ngöôïc doøng sanh töû, khoâng coøn thích Nieát-baøn, aáy goïi laø Ma. Ma aáy coù ba vieäc: 1- Noùi phoâ, cöôøi côït, ca muùa, nhìn baäy v.v..., nhöõng vieäc nhö vaäy ñeàu töø tham aùi sanh. 2- Troùi buoäc, ñaùnh ñaäp, tra khaûo, chaâm chích, caét chaët v.v..., nhöõng

vieäc nhö vaäy ñeàu töø saân sanh. 3- Laáy löûa ñoát thaân, chòu reùt, nhoå toùc, chòu ñoùi, nhaûy vaøo löûa, nhaûy vaøo vöïc thaúm, nhaûy töø choùt cao v.v...., nhöõng vieäc nhö vaäy ñeàu töø ngu si sanh. Laïi nhöõng vieäc toäi loãi to lôùn, baát tònh, nhieãm tröôùc theá gian, ñeàu laø Ma söï. Ganh gheùt ñieàu lôïi ích, khoâng caàn bieát Nieát-baøn vaø Nieát-baøn ñaïo cuõng laø Ma söï. Chìm trong bieån khoå lôùn, khoâng töï giaùc tri, voâ löôïng nhöõng ñieàu nhö theá ñeàu laø Ma söï. Ñaõ vöùt boû caùc thöù ñoù, aáy laø "vöôït qua caùc Ma söï". KINH: Heát thaûy nghieäp chöôùng ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt. LUAÄN: Heát thaûy aùc nghieäp ñöôïc giaûi thoaùt, aáy goïi laø nghieäp chöôùng ñöôïc giaûi thoaùt. Hoûi: Coù ba thöù chöôùng, laø phieàn naõo chöôùng, nghieäp chöôùng, baùo

chöôùng; taïi sao boû qua hai chöôùng maø chæ noùi ñeán nghieäp chöôùng?

Ñaùp: Trong ba chöôùng, nghieäp löïc lôùn hôn caû. Chöùa nhoùm caùc nghieäp cho ñeán trong traêm ngaøn vaïn kieáp khoâng maát, khoâng chaùy, khoâng hoaïi, khi cuøng hieäp vôùi quaû baùo maø cuõng khoâng maát. Caùc nghieäp aáy toàn taïi laâu daøi cho ñeán khi hoøa hôïp cuøng quaû baùo. Nhö haït gioáng coû luùa ôû döôùi ñaát khi gaëp thôøi tieát thuaän lôïi thì moïc, khoâng maát khoâng hoaïi. Chö

Phaät laø baäc Nhaát thieát trí, toân troïng baäc nhaát nhö nuùi chuùa Tu-di, coøn khoâng theå chuyeån ñoåi caùc nghieäp, huoáng laø ngöôøi phaøm nhö keä noùi:

Xe sanh töû chôû ngöôøi,
Caùc phieàn naõo keát nghieäp,
Söùc lôùn töï taïi chuyeån,
Khoâng ai caám ngaên ñöôïc.
Töï taïo nghieäp ñôøi tröôùc,
Chuyeån laøm ñuû caùc hình.
Nghieäp löïc laø raát lôùn,
Theá gian khoâng gì saùnh,
Nghieäp ñôøi tröôùc töï taïi,
Daét ngöôøi chòu quaû baùo,
Do nghieäp löïc luaân chuyeån,
Quay trong bieån sanh töû.
Nöôùc bieån caû khoâ saïch,
Ñaát nuùi Tu-di tieâu,
Nghieäp nhaân duyeân ñôøi tröôùc,
Khoâng chaùy cuõng khoâng maát.
Caùc nghieäp tích taäp laâu
Chaïy theo keû taïo nghieäp,
Cuõng ví nhö chuû nôï,
Baùm ñuoåi theo con nôï.
Quaû baùo cuûa caùc nghieäp,
Khoâng ai lay chuyeån ñöôïc,

Cuõng khoâng choã troán traùnh,
Cuõng khoâng theå van xin (maø khoûi).
Nghieäp theo ñuoåi khoâng rôøi,
Chuùng sanh trong ba coõi,
Nhö kha-leâ-la-baït,
Nghieäp aáy, Phaät ñaõ noùi.
Nhö gioù qua choã troáng,
Nhö nöôùc khoâng chaûy ngöôïc,
Hö khoâng khoâng bò haïi, Khoâng nghieäp cuõng nhö theá. Löïc caùc nghieäp voâ löôïng, Khoâng theo keû khoâng taïo, Khi quaû baùo ñeán thôøi, Khoâng maát cuõng khoâng tieâu. Töø ñaát bay leân trôøi, Töø trôøi vaøo nuùi Tuyeát, Töø nuùi Tuyeát vaøo bieån, Khoâng choã naøo traùnh ñöôïc. Thöôøng maõi ñuoåi theo ta, Khoâng luùc naøo rôøi nhau, Cho ñeán luùc thoï baùo, Nhö sao hieän theo traêng Vì vaäy neân noùi “Heát thaûy caùc nghieäp chöôùng ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt. KINH: Kheùo noùi Phaùp nhaân duyeân. LUAÄN: Phaùp Möôøi hai nhaân duyeân sanh vôùi ñuû thöù phaùp moân coù theå kheùo leùo giaûng thuyeát; phieàn naõo, nghieäp vaø söï (khoå), thöù lôùp trieån chuyeån töông tuïc maø sanh; aáy goïi laø Möôøi hai nhaân duyeân. Trong aáy, Voâ minh, AÙi, Thuû ba thöù, goïi laø Phieàn naõo; Haønh vaø Höõu hai thöù, goïi laø Ng- hieäp; baûy thöù coøn laïi goïi laø Söï. Trong Möôøi hai nhaân duyeân aáy, hai thöù ñaàu thuoäc ñôøi quaù khöù, hai thöù cuoái cuøng thuoäc ñôøi vò lai, taùm thöù giöõa thuoäc ñôøi hieän taïi. AÁy laø löôïc noùi ba vieäc: Phieàn naõo, nghieäp, khoå. Ba söï aáy trieån chuyeån laøm nhaân duyeân cho nhau, aáy laø phieàn naõo laøm nhaân duyeân cho nghieäp, nghieäp laøm nhaân duyeân cho khoå, khoå laïi laøm nhaân duyeân cho khoå. Khoå laøm nhaân duyeân cho phieàn naõo, phieàn naõo laøm nhaân duyeân cho nghieäp, nghieäp laøm nhaân duyeân cho khoå, khoå laïi laøm nhaân duyeân cho khoå, aáy goïi laø trieån chuyeån laøm nhaân duyeân cho nhau. Taát caû phieàn naõo thuoäc ñôøi quaù khöù goïi laø Voâ minh. Töø Voâ minh sanh nghieäp, coù theå taïo thaønh quaû cho moät theá giôùi neân goïi laø Haønh. Do töø Haønh sanh taâm caáu nhieãm, nhaân cuûa thaân ñaàu tieân, nhö traâu ngheù bieát meï. Vì töï töôùng thöùc goïi laø Thöùc. Thöùc aáy cuøng sanh vôùi boán aám voâ saéc vaø saéc cuûa noù truù ôû; aáy goïi laø Danh saéc. Töø trong Danh saéc sanh ra Saùu traàn (caên) laø maét, tai v.v...; aáy goïi laø Luïc nhaäp. Caên, traàn, thöùc hoøa nhaäp goïi laø Xuùc. Töø Xuùc sanh Thoï. Trong Thoï coù taâm ñaém tröôùc goïi laø Khaùt aùi. Do nhaân duyeân Khaùt aùi neân tìm caàu, aáy goïi laø Thuû. Töø Thuû neân coù nghieäp laøm nhaân cho ñôøi sau, aáy goïi laø Höõu. Töø Höõu trôû laïi chòu naêm aám (uaån) trong ñôøi sau, aáy goïi laø Sanh. Töø sanh cho ñeán khi naêm chuùng

(uaån) chín muøi roài hoaïi dieät, aáy goïi laø Laõo töû. Laõo töû sanh buoàn thöông khoùc loùc, ñuû caùc thöù saàu naõo vaø caùc khoå taäp hoïp. Neáu nhaát taâm quaùn thaät töôùng thanh tònh cuûa caùc phaùp, thì Voâ minh heát, Voâ minh heát neân Haønh heát, cho ñeán caùc thöù khoå taäp hoïp ñeàu heát. Ñoái vôùi töôùng cuûa Möôøi hai nhaân duyeân aáy, naêng duøng phöông tieän, khoâng dính maéc taø kieán

maø vì ngöôøi dieãn noùi, aáy goïi laø kheùo leùo (thieän xaûo). Laïi nöõa, trong söï quaùn Möôøi hai nhaân duyeân aáy, ñoaïn heát phaùp aùi, taâm khoâng dính maéc, bieát roõ thaät töôùng; aáy goïi laø kheùo leùo. Nhö phaåm Baát Khaû Taän (Akaïyaparirarta) trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Phaät noùi vôùi Tu-boà-ñeà: “Si” nhö hö khoâng khoâng theå cuøng taän; “Haønh” nhö hö khoâng khoâng theå cuøng taän; cho ñeán “caùc khoå hoøa taäp” nhö hö khoâng khoâng theå cuøng taän. Boà-taùt neân hieåu nhö vaäy. Hieåu nhö vaäy laø xaû boû nguoàn meâ ngu si, maø ñöôïc khoâng choã nhaäp. Quaùn Möôøi hai nhaân duyeân khôûi aáy, thôøi laø ngoài ôû ñaïo traøng, chöùng ñöôïc Taùt-baø-nhaõ (Sarvajnóa - töùc Nhaát thieát trí). KINH: Töø A-taêng-kyø kieáp trôû laïi phaùt theä nguyeän lôùn. LUAÄN: Nghóa chöõ A-taêng-kyø ñaõ noùi roõ trong chöông giaûi thích ng- hóa Boà-taùt. Nghóa chöõ Kieáp, Phaät thí duï raèng: “Nhö nuùi ñaù boán möôi daëm, coù moät ngöôøi soáng raát laâu, cöù moät traêm naêm caàm moät chieác aùo moûng mòn ñeán phaát moät laàn cho ñeán khi nuùi ñaù heát maø moät kieáp vaãn chöa heát. Laïi, trong thaønh lôùn boán möôi daëm, chöùa ñaày haït caûi, khoâng san baèng. Coù moät ngöôøi soáng raát laâu, cöù moät traêm naêm ñeán laáy moät haït caûi, haït caûi heát maø moät kieáp vaãn chöa heát. Boà-taùt traûi qua voâ soá kieáp nhö vaäy, phaùt chaùnh ñaïi nguyeän, ñoä thoaùt chuùng sanh. Nguyeän laø lôøi theà öôùc cuûa ñaïi taâm, phaûi ñoä heát thaûy chuùng sanh, döùt heát caùc kieát söû, thaønh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; aáy goïi laø Nguyeän. KINH: Nhan saéc hoøa vui, thöôøng hoûi han tröôùc, lôøi noùi khoâng thoâ. LUAÄN: Vì ñaõ nhoå goác saân nhueá, tröø boû taät ñoá, thöôøng tu ñaïi töø ñaïi bi, ñaïi hyû ñaïi xaû, ñaõ döùt boán thöù taø ngöõ, neân ñöôïc nhan saéc hoøa vui, nhö keä noùi: Neáu gaëp ngöôøi xin ñaïo, Laáy boán ñieàu tieáp ñaõi: Vöøa thaáy, nhìn töø aùi, Nghinh ñoùn, kính hoûi thaêm. Cuùng döôøng saøng toïa toát, Thí ñuû ñieàu caàn muoán.

Taâm boá thí nhö vaäy,
Phaät ñaïo nhö treân tay.
Neáu tröø ñöôïc boán taø,
Mieäng lôøi ñoäc, noùi doái,
Hai löôõi, döõ, theâu deät,
Ñöôïc quaû baùo lôùn ñeïp.
Keû nhu hoøa caàu ñaïo,
Muoán ñoä caùc chuùng sanh,
Tröø khaåu nghieäp boán taø,
Ví nhö ngöïa coù cöông.
KINH: ÔÛ giöõa ñaïi chuùng khoâng heà sôï haõi.
LUAÄN: Vì ñöùc lôùn, coâng ñöùc trí tueä chaéc thaät, ñöôïc Toái thöôïng bieän Ñaø-la-ni, neân ôû giöõa ñaïi chuùng khoâng coù sôï haõi, nhö keä noùi:
Trong taâm trí ñöùc moûng,
Ngoaøi kheùo duøng lôøi ñeïp,
Ví nhö tre boäng ruoät,

Chæ coù töôùng beà ngoaøi.
Trong taâm trí ñöùc daøy,
Ngoaøi kheùo noùi lôøi Phaùp,
Ví nhö dieäu Kim-cöông,
Trong ngoaøi ñaày ñuû söùc.
Laïi nöõa, vì thaønh töïu phaùp voâ uùy, ñoan chaùnh thuoäc quyù toäc, coù söùc lôùn, trì giôùi, thieàn ñònh, trí tueä, noùi naêng luaän nghò ñeàu thaønh töïu, neân khoâng sôï haõi; vì vaäy neân giöõa ñaïi chuùng khoâng coù sôï haõi, nhö keä noùi:
Thieáu ñöùc, khoâng trí tueä,
Khoâng neân ngoài toøa cao.
Nhö Soùi thaáy Sö töû,
Nuùp hang khoâng daùm ra.
Ñaïi trí khoâng sôï gì,
Ñaùng ngoài toøa Sö töû.
Ví nhö Sö töû roáng,
Muoân thuù ñeàu sôï haõi.
Goàm ñuû voâ löôïng voâ bieân trí tueä phöôùc ñöùc löïc neân khoâng sôï haõi, nhö keä noùi:
Neáu ngöôøi döùt caùc aùc,
Cho ñeán khoâng toäi nhoû,
Baäc ñaïi ñöùc nhö theá,
Khoâng nguyeän gì chaúng ñuû.
Baäc Ñaïi trí tueä aáy, Trong theá gian khoâng naõo, Cho neân ngöôøi nhö vaäy, Sanh töû töùc Nieát-baøn. Laïi nöõa, vì laø haøng ñoäc nhaát ñöôïc Voâ sôû uùy cuûa Boà-taùt, nhö trong kinh Tyø-na-baø Ma vöông noùi: “Boà-taùt ñoäc nhaát ñöôïc boán voâ sôû uùy”, nhö treân ñaõ noùi. KINH: Voâ soá öùc kieáp thuyeát phaùp kheùo leùo vöôït ra. LUAÄN: Töï thaân kheùo leùo tu caùc thieän caên khoâng phoùng daät v.v..., aáy laø caùc Boà-taùt chaúng phaûi moät ñôøi, hai ñôøi, ba ñôøi cho ñeán voâ löôïng A-taêng-kyø kieáp taäp hoïp coâng ñöùc trí tueä, nhö keä noùi: Vì chuùng sanh neân phaùt ñaïi taâm, Neáu coù ngöôøi baát kính kieâu maïn, Toäi aáy raát lôùn khoângtheå noùi, Huoáng gì coøn gia theâm ñieàu aùc. Laïi nöõa, Boà-taùt aáy trong voâ soá voâ löôïng kieáp tu thaân, tu giôùi, tu taâm, tu tueä, ôû trong sanh, dieät, troùi, môû töï bieát roõ thaät töôùng caùc phaùp. Coù ba thöù hieåu: Hieåu do nghe, hieåu do nghóa, hieåu do ñaéc ñaïo. Trong nhieàu caùch giaûng thuyeát phaùp moân, khoâng choã naøo ngaên ngaïi, ñeàu ñöôïc trí tueä Ba-la-maät veà phöông tieän thuyeát phaùp. Lôøi caùc Boà-taùt aáy thuyeát ñeàu nhö Thaùnh nhaân noùi ñeàu neân tín thoï, nhö keä noùi: Coù tueä, khoâng ña vaên, Thì khoâng bieát thaät töôùng, Nhö trong choã toái taêm, Coù maét, khoâng thaáy gì. Ña vaên, khoâng trí tueä, Cuõng khoâng bieát thaät töôùng, Nhö trong choã saùng suoát, Coù ñeøn maø khoâng maét. Ña vaên, trí tueä beùn, Lôøi ngöôøi aáy ñaùng tin, Khoâng ña vaên, khoâng trí. Laø traâu trong loát ngöôøi. Hoûi: Neân noùi voâ soá öùc kieáp kheùo thuyeát phaùp, sao

laïi coøn noùi vöôït ra? Ñaùp: ÔÛ giöõa ngöôøi voâ trí vaø ñeä töû, thuyeát phaùp deã, neáu ñoái vôùi ngöôøi ña vaên lôïi trí gioûi luaän nghò thì thuyeát phaùp khoù. Khi ñoù, neáu laø Phaùp sö tieåu trí thì phaûi ruùt lui, neáu laø baäc Ñaïi hoïc ña vaên, thì ôû trong vaán naïn seõ

maïnh daïn vui veû, ôû giöõa heát thaûy chuùng coù ñaïi oai ñöùc. Nhö trong kinh Thieân Hoäi (Deva-samaøjasutra) thuyeát keä raèng: Maët, maét, raêng saùng ngôøi, Chieáu khaép caû ñaïi hoäi, Cöôùp aùnh saùng chö thieân, Taát caû ñeàu khoâng hieän. Vì vaäy neân goïi laø “Voâ soá öùc kieáp trong söï kheùo thuyeát phaùp coù theå vöôït ra ñöôïc”.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.